

Remissammanställning för

Svanenmärkning av Kaffetjänster

Version 1.0

5 november 2015

Nordisk Miljömärkning

Svanenmärkning av kaffetjänster - Remissammanställning

Produktgruppsnummer 100/1.0, 2015-11-05

1	Sammanfattning	1
2	Om remissen	2
3	Sammanställning av inkomna svar	3
4	Kommentarer till kriterierna, i detalj.....	5
4.1	Generella kommentarer	5
4.2	Produktgruppsavgränsning	10
4.2.1	Vad kan Svanemärkas?	10
4.3	Kommentarer till de individuella kraven	13
4.3.1	Krav kapitel 1 – Kvalitets- och miljöledningskrav	13
4.3.2	Krav kapitel 2 – Miljökrav	14
5	Diskussion och slutsatser	30

Bilaga 1 Nordisk sändlista

Bilaga 2 Sammanställning ändrade krav efter remiss

1 Sammanfattning

En offentlig nordisk remiss för Svanenmärkning av Kaffetjänster genomfördes under 29 april – 29 juni 2015. Remissförslaget innehöll krav på:

- Kvalitet- och miljöledningskrav i tjänsten
- Certifierade förbrukningslivsmedel och andra förbrukningsartiklar
- Transporter
- Rengöringsprodukter under användning av kaffemaskinen
- Energieffektivitet av kaffemaskinen
- På ämnen i kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel

I remissbrevet som gick ut till samtliga 265 nordiska remissinstanser lyftes särskilt krav på energieffektivitet av kaffemaskinen (och dess kylskåp) samt krav på exkluderade ämnen i kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel. Anledningen till detta var att kriterieutvecklingen (hösten 2014 till vår 2015) bara hade tillgång till begränsad bakgrundsdata för dessa krav.

Remissen genererade 29 remissvar där 20 svar stödde förslaget med eller utan kommentarer. Flest remissvar hade Sverige följt efter Danmark, Norge och Finland. Under remissperioden genomförde det finska sekretariatet ett bransch-remissmöte för intressenter den 28 maj.

De krav som remissinstanserna kommenterade mest var:

- Produktgruppsdefinitionen
synpunkter på tjänstens definition och omfattning,
- Krav på certifierade livsmedelsprodukter
synpunkter på andel certifierat kaffe och bl.a. beräkningen av andel ekologiska övriga livsmedelsprodukter,
- Transportkraven
synpunkter på andel fordon med Euro 5 motorer samt krav på att samtliga bilar vid nyinköp skall kunna drivas på förnybart bränsle,
- Kaffemaskinens energiförbrukning
synpunkter på kravförslaget att helt stänga av maskinen samt behovet att differentiera gränsvärdena för energiförbrukningen baserat på kaffemaskiners storlek/kapacitet,
- Kravet på kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel
synpunkter på att listan över exkluderade ämnen var för sträng samt att andra relevanta ämnen saknades i listan

Nedan sammanställs kortfattat de krav som justerades/ändrades i remissförslaget baserat på de inkomna synpunkterna ifrån remissinstanserna. En mer detaljerad sammanställning återfinns i bilaga 2 till denna remissammanställning.

- Krav O1
Komplettering av kravet med rekommendationer för korrekt avfallshantering av förbrukningsvaror samt rekommendationer för att minska på spill under kaffetjänstens användande.

- Krav O8
Krav på att samtliga nya bilinköp hos kaffetjänstoperatören skall kunna drivas med förnybart drivmedel ändras till att gälla 2 av 5 nya bilar.
- Krav O10
Kravet harmoniseras med kriterierna för Hotell, Restaurang och Konferens, version 4.
- Krav O11
Kravet justeras genom differentiering av energiförbrukningsnivå baserat på kaffemaskinens kapacitet samt en ändring i andelar kaffemaskiner (urnbryggare + traditionella espressomaskiner) som får ingå i en Svanenmärkt tjänst utan energimätning.
- Krav O12
Formuleringen ”avstängs” tas bort till förmån för ”energiparläge”
- Krav O13
Kravet justeras på så sätt att bly regleras genom blymigration. Även nanopartiklar, såsom nanosilver läggs till i listan över exkluderade ämnen.

2 Om remissen

Remissförslaget för Svanenmärkning av Kaffetjänster skickades ut till en offentlig remiss mellan 29 april – 29 juni 2015. Remissförslaget skickades ut till totalt 265 remissinstanser i hela Norden och under remissperioden emottogs 29 remissvar. Se mer under kapitel 3 – Sammanställning av inkomna svar om de emottagna svaren.

I remissbrevet identifierades det vissa krav som i kriteriedokumentet ansågs vara i särskilt behov av kommentarer. Dessa var:

- Energikravet på kaffemaskinen och kaffemaskinens kylskåp (O11), samt
- Exkluderade ämnen i kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel (O13)

Som i huvudsak kaffemaskintillverkare var bäst lämpade att svara på.

Under remissperioden genomfördes också ett antal remissmöten med enskilda intressenter i de nationella länderna samt ett gemensamt bransch-remissmöte i Finland den 28 maj. Synpunkter från det bransch-remissmötet framkommer under kapitel 4 – kommentarer till kriterierna i detalj.

I denna sammanställning är alla kommentarer insamlade och besvarade av Nordisk Miljömärkning. Syftet är, förutom att samla in alla kommentarer, att visa hur externa synpunkter har påverkat kraven. Nordisk Miljömärkning är tacksam för alla svar som hjälper oss i vår utveckling och hjälper oss att se till att arbetet på kriterierna följer standarden ISO 14024.

3 Sammanställning av inkomna svar

Här sammanställs alla inkomna remissvar mottagna av Nordisk Miljömärkning under remissperioden 29 april – 29 juni 2015.

Tabell 1: Sammanställning över antal remissinstanser och inkomna svar

Nordiskt Land	Antal remissinstanser	Andel inkomna svar
Danmark	75	6
Finland	55	6
Island	5	0
Norge	58	4
Sverige	72	13
Totalt:	265	29

Se också bilaga 1 – den nordiska sändlistan, där samtliga nordiska remissinstanser listas. Nedan redovisas hur samtliga inkomna svar var fördelade i remissvar som godkände förslaget, motsatte sig förslaget samt inte tog ställning.

Tabell 2: Sammanställning av svaren. Kolumnerna visar: A. Bara kommentarer, B. Stöder förslaget, C. Stöder förslaget med kommentarer, D. Avstår från yttrande och E. Förförkastar förslaget med motivering.

Land	A. Bara kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförkastar förslaget med motivering	Totalt
Danmark			1	4	1	6
Sverige	1	1	8	3		13
Finland		2	4			6
Norge		2	2			4
Island						0
Totalt	1	5	15	7	1	29

Tabell 3: Danska remissvar.

Remiss-instans	A. Bara kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförkastar förslaget med motivering
Dansk Arbejdsgiverforening				X	
DAFA, Dansk Forening for Automatforplejning					X
Erhvervs- og Vækstministeriet				X	
Eurofins Product Testing			X		
Forbrugerombudsmanden				X	
Uddannelses- og Forskningsministeriet				X	
Σ Danska svar:			1	4	1

Tabell 4: Svenska remissvar.

Remiss-instans	A. Bara kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförklarar förslaget med motivering
Statens energimyndighet			X		
European Vending Association			X		
Folkhälsomyndigheten				X	
German Association of Catering Equipment (HKI)					
Kemikalieinspektionen			X		
Kommerskollegium	X				
Naturvårdsverket				X	
Nestlé Nordic and Sverige AB			X		
Smiling Faces AB			X		
Association of Manufacturers for Espresso Coffee Machines (UCIMAC)			X		
UTZ Certified		X			
Institutet för Miljömedicin, KI			X		
Sveriges Kommuner och Landsting, SKL				X	
Selecta Sverige			X		
Σ Svenska svar:	1	1	8	3	

Tabell 5: Finska remissvar.

Remiss-instans	A. Bara kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförklarar förslaget med motivering
Nationellt remissmöte ¹			X		
Gustav Paulig Oy Ab			X		
Hansel Oy			X		
Primulator Oy		X			
Scandic Hotel Oy			X		
Oy Selecta Ab		X			
Σ Finska svar:		2	4		

Tabell 6: Norska remissvar.

Remiss-instans	A. Bara kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförklarar förslaget med motivering
Kaffepunkt			X		
Bergfald miljörådgivare			X		
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund		X			
Miljødirektoratet		X			
Σ Norska svar:		2	2		

¹ Deltagare i nationellt finskt remissmöte den 28 maj 2015 i det finska sekretariatet: Konsumentverket, Hansel Oy, Scandic restauranger, Pelican Rouge, Eden Springs, Riksdagen

4 Kommentarer till kriterierna, i detalj

De enskilda kommentarerna från remissinstanser samlas och grupperas i detta avsnitt och följer siffrorna på kraven remissutkastet till kriterier. En del av remissinstanser har kommenterat flera områden i remissutkastet och kommentarer är sedan indelade efter tema. Nordisk Miljömärkning har givit svar på remisskommentarerna och det har gjorts gemensamt om det finns flera rådgivande organ som har kommenterat på samma tema.

För varje krav nedan citeras de olika remissinstansernas kommentarer och Nordisk Miljömärkning besvarar kommentarerna samt om de leder till några ändringar eller inte inklusive motivering varför.

4.1 Generella kommentarer

Kemikalieinspektionen

Genom att exkludera ämnen enligt kriterierna i O13 måste maskintillverkarna se till att få fram information om innehållet i de komponenter som de använder. Det är också en grundförutsättning för att kunna svara på om produkter som sätts ut på marknaden är säkra att använda i enlighet med lagstiftningen. Kemikalieinspektionen vill generellt uppmantra till att utveckla miljömärkningskriterier som stimulerar tillverkarna att ha tillgång till information om innehåll i material och varor. Sådan information kan även ligga till grund för en ökad materialåtervinning. Vi bedömer att utveckling mot en cirkulär ekonomi kommer att få ökat fokus framöver med nya krav på att återvinna och återanvända material och komponenter. Inom cirkulär ekonomi diskuteras nya affärsmodeller och uthyrning och att dela varor brukar nämnas i detta sammanhang. Leasing av kaffemaskiner ger incitament för tillverkarna att ta fram mer hållbara lösningar och i sådana affärsmodeller blir det en fördel om komponenter kan bytas ut och återvinnas.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkterna och instämmer att förutsättningarna för en cirkulär ekonomi kommer att öka i betydelse framöver. Under kriterieutvecklingen innan remiss och en separat genomförd undersökning efter remiss visade dock att behovet att införa krav på operatören att återta och återvinna maskiner inte var motiverat då samtliga undersökta operatörer återtar, demonterar/källsorterar uttjänta komponenter och materialåtervinner dessa samt återanvänder funktionsdugliga maskiner.

HKI

From a general view, the industry is in favour of finding EU-wide harmonized-standards, based on measurable characteristics and based on scientific proved assumptions. For a wide range of implementation, a good manageability for all kind of consumers should be essential. To achieve the acceptance of a new label, the criteria should be based on standards and already existing regulations, to offer new marketing perspectives instead of overwhelming small businesses with paperwork and additional test-procedures. Nevertheless, if the Nordic Ecolabelling of Coffee services is finding this manageability of the additional requirements, the Label could become a

beneficial tool for the overall development of society and the level of environmental protection.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling thanks you for your general comment. Nordic Ecolabelling's aim is to develop, although stringent, easy-to-verify requirements.

Bergfald miljørådgivere

Forslaget til krav for Svanemerking av kaffetjenester inneholder svært lite om hvordan maskinene skal brukes, på tross av at dette vil kunne ha stor betydning både for levetiden til maskinen og forbruket av strøm, vann, kaffe, kakao, etc. Det ville derfor være relevant å vurdere å inkludere krav rettet mot bruksfasen og sluttbrukerne, for eksempel:

- Hvordan det legges til rette for at sluttbrukerne skal få den drikken de ønsker på riktig måte.
  - For å unngå unødvendig forbruk, søl og frustrasjon er det helt avgjørende at det er intuitivt hvordan sluttbrukerne skal velge og bestille ønsket drikke, hvordan og hvor koppen eller kannen skal plasseres for at drikken skal fylles uten søl, når drikken er ferdig laget og koppen kan fjernes, etc.
- Når og hvordan maskinen informerer om at det trengs etterfylling av forbruksmateriell eller tømning av avfall, og hvordan disse operasjonene utføres.
  - For å unngå at avfallsbeholdere flyter over, at det søles ved påfylling av kaffe, at sluttbrukere ikke får ønsket drikke, osv. er det nødvendig at maskinen på en god måte informerer om hva som må gjøres og at det er enkelt for den som skal utføre oppgaven å gjøre dette på korrekt måte.
- Hvordan kaffemaskinen eller tjenesteleverandøren legger til rette for gjenbruk av kopper ved gjentatt bruk av samme sluttbruker.
  - I mange sammenhenger vil sluttbrukerne av kaffemaskiner benytte seg av kaffemaskinene gjentatte ganger i løpet av en dag. Enten det er lagt opp til at det brukes engangskopper eller kopper som skal vaskes, vil man kunne oppnå en stor miljøbesparelse ved at maskinen eller systemet rundt maskinen er lagt opp slik at det blir naturlig for sluttbrukeren å gjenbruke koppen flere ganger istedenfor å forsyne seg med en ny kopp hver gang.

Dette er tre eksempler på at måten det er lagt opp til at sluttbrukere skal interagere med kaffemaskinen eller kaffetjenesten på kan ha stor betydning for miljøbelastningen fra kaffetjenesten. Det er sannsynlig at ytterligere aspekter vil kunne identifiseres ved en grundigere gjennomgang.

Det finnes mange måter å legge til rette for denne typen adferd på, hvor mange fokuserer på at kaffemaskinen eller tjenesten rundt kaffemaskinen er designet på en fornuftig og gjennomtenkt måte. Dette kan for eksempel handle om å gi brukerinstruksjer, gjøre den ønskede adferden enklere, gjøre uønsket adferd

vanskeligere, gjøre det umulig å gjøre feil, kreve mer eller mindre av oppmerksomheten til brukerne, spille på sosiale normer, informere sluttbrukerne om forbruk og konsekvenser, etc.

Hvorvidt det er mest hensiktsmessig å stille krav til utformingen, sluttbrukeradferden eller det reelle forbruket i faktisk bruk, og hvordan dette skal testes eller dokumenteres, må naturligvis utarbeides i detalj. Hvis svanemerket ønsker bistand til dette arbeidet, har Bergfald Miljørådgivere relevant kompetanse som vi gjerne vil bidra med.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkter och är enig om att användningsfasen av kaffemaskinen är en viktig parameter i en kaffetjänst. Nordisk Miljömärkning ställer därför krav på skriftliga arbetsinstruktioner, O1, vilket inkluderar instruktioner om hur kaffemaskinen skall rengöras. Det ställs också krav på muggar, om dessa inkluderas i serviceavtalet, O6.

Med stöd av kommentarerna som inkommit under remissen väljer Nordisk Miljömärkning att komplettera kravet på skriftliga instruktioner (O1) med en rekommendation för korrekt avfallshantering av förbrukningsvaror under kaffetjänstens användning samt rekommendationer om hur och var man bör placera koppen/kannen för att undvika på miljöbelastningen genom spill.

Kaffepunkt

- Det bør gis poeng til leverandører som leverer hard-vaakum kaffe.
- Har man vurdert krav til returordning/gjenvinnbarhet på maskin. Miljømerking må sikre seg at maskinen tas tilbake. Lisensinnehaver må ta tilbake maskinen.
- System for avhending av forbruksartikler, er det vurdert å stille krav her?
- Er det vurdert å stille krav til levealder, maskiner kan leve 3-5 år ekstra med småreparasjoner

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten. Kriteriedokumentet innehåller inte något absolut krav på hur lång livslängd en kaffemaskin skall ha, det ställs däremot krav på hur reservkomponenter skall bytas ut (krav O1, skriftliga arbetsinstruktioner) samt på innehållet av dessa reservkomponenter (krav O13, kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel).

Kriteriedokumentet är dock inte poängbaserat.

Kommerskollegium

Sammanfattning

Enligt Kommerskollegiums bedömning bör kriterieförslagen anmälas till Europeiska kommissionen i enlighet med direktiv 98/34/EG samt direktiv 2006/123/EG. Enligt kollegiets bedömning är det inte nödvändigt att anmäla kriterieförslagen till WTO:s sekretariat enligt TBT-avtalet.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Anmälningsskyldighet enligt direktiv 98/34/EG

Av artikel 8.1 i anmälningdirektivet (98/34/EG) följer att förslag till nya tekniska föreskrifter ska anmälas till kommissionen i enlighet med direktiv 98/34/EG (anmälningdirektivet). Tekniska föreskrifter, i anmälningdirektivets mening, innefattar bl.a. tekniska specifikationer, s.k. andra krav samt vissa förbudsbestämmelser.

Kommerskollegium har utrett om förslag till kriterier för Svanenmärkning kan omfattas av anmälningsskyldigheten enligt anmälningdirektivet. Enligt vår uppfattning kan kriterierna för att Svanenmärka varor innehålla tekniska föreskrifter i anmälningdirektivets mening. Vidare har kollegiet bedömt att kriterieförslagen som sådana kan omfattas av anmälningsskyldigheten enligt anmälningdirektivet.

Nordisk miljömärkning föreslår nya kriterier för Svanenmärkning av kaffetjänster. Kaffetjänster inkluderar leverans, installation, service och underhåll av kaffemaskiner samt leverans av förbrukningsvaror (t.ex. engångsmuggar) till kaffemaskinen.

Även om kriterieförslagen från Nordisk miljömärkning gäller för Svanenmärkning av tjänster bedömer kollegiet att anmälningdirektivet är tillämpligt. Anmälningdirektivet är nämligen inte bara tillämpligt på tekniska föreskrifter som gäller vid saluföring av produkter utan även sådana föreskrifter som reglerar produktanvändning. I Nordisk Miljömärknings förslag finns det krav på ex. energieffektivitet för kaffemaskiner, krav på halten av förnybart material i engångsmuggar samt krav på tillåtna ämnen i rengöringsprodukter till kaffemaskinen. Dessa krav utgör, enligt kollegiets bedömning, tekniska specifikationer i anmälningdirektivets mening som blir gällande vid användningen av produkterna för tillhandahållande av kaffetjänster. Att kraven endast blir gällande för Svanenmärkta kaffetjänster, och inte all användning, påverkar inte kollegiets bedömning att förslaget innehåller krav vid produktanvändning i anmälningdirektivets mening.

Sammantaget bedömer Kommerskollegium att kriterieförslagen bör anmälas till kommissionen enligt anmälningdirektivet. Enligt kollegiets uppfattning bör dock anmälan ske först efter samråd mellan de nordiska länderna. Detta bl.a. eftersom en arbetsordning bör upprättas för den praktiska hanteringen av anmälningarna till kommissionen, exempelvis vad gäller besvarande av eventuella reaktioner från kommissionen och de

andra deltagande länderna. Kommerskollegium bistår gärna med information och tips om hanteringen av anmälningar enligt anmälningsdirektivet.

Anmälningskyldighet enligt WTO:s TBTavtal

Enligt kollegiets bedömning bör det inte vara nödvändigt att anmäla förslaget till WTO:s sekretariat enligt TBT-avtalet. Även om Svanenkriterier för varor kan omfattas av anmälningskyldigheten enligt TBT-avtalet, så bör inte anmälan bli aktuellt för förslaget om kriterier för kaffetjänster. Kollegiet gör den bedömningen eftersom TBT-avtalet, till skillnad från anmälningsdirektivet, inte omfattar tekniska föreskrifter som blir gällande vid produktanvändning.

Anmälningskyldighet enligt direktiv 2006/123/EG

Av 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden följer att nya krav i svenska förslag till lagar eller andra författningar ska anmälas till Kommerskollegium. Anmälningskyldigheten avser nya krav, eller förändringar av befintliga krav, som ställs vid tillträde till, eller utövande av, tjänsteverksamhet.

Kollegiet bedömer att kvalitets- och miljöledningskraven i förslaget påverkar tillträdet till eller utövande av tjänsteverksamhet. Detta gäller såväl kravet på skriftliga arbetsinstruktioner som kvalitetledningskravet och kravet på årsredovisning. Endast sett till kravens utformning gör kollegiet bedömningen att dessa är anmälningspliktiga enligt artikel 39.5 i tjänstedirektivet.

Svanenmärkningen är en frivillig miljömärkning. Även en tjänsteutövare som inte kan erbjuda en Svanenmärkt tjänst har därför tillträde till den svenska marknaden. Som det påpekas i utredningen är dock "[miljömärket] Svanen ett varumärke med mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden." Med hänsyn till Svanenmärkningens särskilda ställning som ledande miljömärke på den nordiska marknaden skapar märkningen starka incitament för tjänsteleverantörer att anpassa sig till kriterierna. Detta kan göra det mindre attraktivt eller mindre fördelaktigt för tjänsteföretag etablerade utanför Norden som vill erbjuda kaffetjänster på den nordiska marknaden utan att certifiera sig med Svanenmärkningen.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar kollegiet att tjänstekraven i kriterierna, efter samråd mellan de nordiska länderna, anmäls till kommissionen. Anmälan görs via ett web-baserat formulär i nätportalen IMI.16 För att kunna anmäla kraven är det därför nödvändigt att det organ som kommer att ansvara för anmälningarna registrerar sig som användare i IMI. För svensk del görs detta genom att en förfrågan om registrering skickas till Kommerskollegium. I egenskap av svensk IMI-samordnare hjälper kollegiet gärna till med eventuella problem i samband med användandet av systemet.

För att kunna anmäla förslaget till kommissionen behövs även en kort beskrivning av kraven, uppgift om varför kraven är motiverade eller nödvändiga av skäl som avser tvingande hänsyn till allmänintresset, samt en detaljerad motivering till varför tillämpningen av kraven är icke-diskriminerande, lämpliga för att uppnå målet som eftersträvas med dem och varför detta mål inte kan uppnås med en mindre restriktiv åtgärd.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för remissvaret. Då det inte specifikt handlar om innehållet av utkastet till reviderade kriterier för Kaffetjänster väljer Nordisk Miljömärkning inte att svara i denna remissammanställning. Miljömärkning Sverige AB vill skicka ett svar direkt till Kammerskollegium.

4.2 Produktgruppsavgränsning

4.2.1 Vad kan Svanemärkas?

DAFA

(översatt ifrån danska)

Överordnat vill det vara en dålig idé att införa Svanenmärkning av kaffetjänster i Danmark för:

- I Danmark vill de bara vara ganska få, kanske ännu bara en enkel som kan leverera de tjänster som är definierat som ”coffee service” av Nordisk Miljömärkning
- I Danmark är det tradition av en mycket skarp uppdelning av kaffetjänsterna:
  - Maskiner och utrustning ev. service
  - Kaffe och ingredienser, muggar osv.
  - Daglig drift

Detta ses tydligt i både privat och offentliga anbud, då detta bara avhandlar maskiner och produkter, medan den dagliga driften hanteras av verksamheten själv, personalmatsalen osv.

- Generellt borde det ha varit dialog med den danska branschföreningen innan materialet vedrörande Svanenmärkning av kaffetjänster skickades ut. Materialet är tydligt präglad av att dialogen har skett med den gemensamma europeiska organisationen EVA. Söder om den danska gränsen, och särskilt i sydeuropa, handlas och arbetas det som beskrivs i materialet.

DAFA menar inte att det skall införas Svanenmärkning av kaffetjänster i Danmark. Om man fortfarande skulle finna det lämpligt att införa märkningen, bör märkningen delas upp på de olika tjänsterna, var för sig.

Scandic Hotels Oy

It is great to have possibility for suppliers to offer also Swan-labeled coffeeservices. The criteria should not be too tight and there should also be possibility to have Swan also only for machines and maintenance. This gives customers possibility to choose Swan labeled machines/services but also to buy for example coffee from other supplier.

Nordic Ecolabelling comment:

Nordic Ecolabelling thanks you for the comments. The Nordic criteria manager group has however taken a principle decision that a coffee service, within the framework of the Nordic Ecolabelling, is defined as a service including the supply and installation of a coffee machine, delivery of consumables to the machine as well as service of the coffee machine, altogether provided by coffee service operators. One of the reasons for this is that the abovementioned service has a greater environmental burden in comparison to separated services, giving the Nordic Ecolabelling a chance of, through setting environmental requirement, reduce the overall environmental impact of coffee services.

Smiling Faces AB

Vi anser endast att kraven gällande förbrukningsvaror och förbrukningslivsmedel är att betecknas som tuffa om certifieringen Nordisk Miljömärkning gäller hela kaffetjänsten hos ett tjänsteutövande företag. Om det blir möjligt att endast certifiera och erbjuda Svanen som en del av verksamheten, likt ett ”koncept” där kunden själv kan välja om de önskar en Svanenmärkt kaffetjänst eller inte, anser vi ej att kriterierna är tufft nog ställda. Framförallt våra svenska rosterier har kommit långt vad gäller hållbarhetsarbete och ett par aktörer erbjuder ett helt certifierat produktsortiment. Även vad gäller pappersbägare, socker och andra förbrukningsartiklar finns gott om certifierade produkter att tillgå som klarar kraven i remissen.

Vi vill flagga ytterligare för svårigheten i att tillåta Svanenmärkningen som ett valbart koncept. Det ställer extremt höga krav på att tjänsteutövaren kan hålla isär och redovisa exakt vilka artiklar, fordon och maskiner som brukats hos just de kunder som valt konceptet med Svanenmärkning. En oro är att den dagliga verksamheten därav kan bli försvårad, och att rapporteringen till årsredovisningen blir alltför komplicerad. Det föreligger då också risk att tillförlitligheten till Nordisk Miljömärkning i förlängningen skadas om rapporteringen ej är autentisk, pålitlig och exakt.

Gustav Paulig Oy Ab

Omfattar omsättningen hela business eller Svanmärkta tjänstavtal?

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkterna. Under produktgruppsdefinitionen ”Svanenmärkt och icke-Svanenmärkt tjänst” står det att ”ett företag som säljer den Svanenmärkta kaffetjänsten kan erbjuda andra typer av produkter som inte omfattas av kriterierna... men det är viktigt att företaget med licens för Svanenmärkning... är tydlig i sin kommunikation och marknadsföring om vilken del av deras tjänst som är Svanenmärkt.”

Det är med andra ord inget hinder att ha en stor andel av sin verksamhet Svanenmärkt, under förutsättning att förbrukningsvaror, kaffemaskiner, etc. klarar kraven, vilket indirekt underlättar dokumentationsåtagandet. Dock har Nordisk Miljömärkning har valt att definiera produktgruppen som en Svanenmärkt kaffetjänst, till skillnad mot en Svanenmärkt kaffetjänstoperatör.

UCIMAC

While the scope of this new set of Nordic Ecolabel requirements is on “Coffee Services” economic activity, the coffee machine overall environmental impact is a strategic element, as identified by the RPS analysis undertaken. In this sense, the key factor is the energy efficiency of the coffee machine.

As stated on the document “Coffee_Service_Criteria”, coffee machines that can be included in the Nordic Ecolabelled coffee service are the following:

- fully and semi-automatic machines for professional or public use;
- vending coffee machines;
- semi-automatic espresso machines in the Office Coffee Service (OCS) category that are sold to professional and public environments;
- espresso machines that are sold to professional and public environments;
- in general, coffee machine which can be tested under the European Vending Associations Protocol EVA-EMP 3.0B or the DIN standard 18873-2.

First of all, we think it is important to provide a clear definition of “traditional espresso machine” (considering only machines sold in professional environment).

Traditional machines making espresso coffee are the following:

- Semi-automatic espresso machine. This machine requires a detached coffee grinder; the user must first grind his chosen amount of coffee and then to fill the portafilter properly with ground coffee and compact it. Finally, the user must attach the portafilter to the machine grouphead and press the on/off switch. When the espresso is extracted in the desired amount, the user simply presses the on/off switch.
- Automatic espresso machine. These machines are extremely similar to semi automatic espresso machines. The only difference is that the extraction system is automatic and the user needs only press the on/off switch once; the machine automatically brews a predetermined amount of espresso.

Fully automatic espresso machines do not require users to make any operations. Once the user pushes the brew button the machine starts grinding the determined amount of beans, tamps the ground beans and extracts a predetermined amount of espresso.

DAFA

(översatt ifrån danska)

Maskinerna beskrivna, som inte kan bli Nordisk Miljömärkta (urn brewers) är det stadigt ett behov för i Danmark, då många mindre verksamheter har ett mycket litet behov (få koppar, ingen automat), eller arbetsplatser med ett stort behov (många koppar) på en relativt kort tid

Gustav Paulig Oy Ab

Det är inte berättigat att utesluta urnbryggare från produktgruppen. Om man säljer urnbryggare på tjänstavtalet anser vi inte att hindra att erbjuda tjänsten med svanmärket.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten och har också identifierat ett behov av urnbryggare i kaffetjänster. Eftersom kaffemaskiners energiförbrukning är en viktig

parameter i en kaffetjänst miljöpåverkan är det viktigt att ställa krav på den. Då urnbryggare varken omfattas av EVA-EMP protokollet eller DIN-standarden för energimätning har Nordisk Miljömärkning valt att tillåta upp till 30% urnbryggare och traditionella espressomaskiner som inte ingår i EVA-EMP protokollet eller DIN-standarden av en kaffetjänstoperatörs uppsättning kaffemaskiner.

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

- Produktgruppens namn bör övervägas, t.ex. Tjänst för heta och varma drycker
- Det bör preciseras hur andelen max 20 % urnbryggare beräknas
- Det borde tilläggas i kriterierna definitioner: hel- och halvautomatiska kaffemaskiner.
- Kan svanmärkt tjänst omfatta även andra tjänster t.ex service för andra maskiner? Det borde specificeras i texten.
- Vad är färsk mjölk, omfattar det även UHT-mjölk? Det borde definieras.
- Generellt borde ett kapitel finnas för definitioner.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentarerna. I bakgrunden förklaras samtliga förkortningar, definitioner och dylikt. Produktgruppsdefinitionen är utformad med krav på kaffemaskinen, leverans av förbrukningsvaror samt service av kaffemaskinen, krav på andra typer av tjänster eller service är inte utformade.

För att klargöra så betraktas UHT-mjölk som annan mjölk och ingår därför i kravet på certifierade livsmedelsprodukter, O4.

4.3 Kommentarer till de individuella kraven

4.3.1 Krav kapitel 1 – Kvalitets- och miljöledningskrav

O1 Skriftliga arbetsinstruktioner

Smiling Faces AB

Vi vill även lyfta frågan om avfallshantering kring kaffetjänsten. Dels gällande instruktioner till kunden/användaren av kaffetjänsten med direktiv för avfallshantering av förbrukningsvaror, förpackningar och kaffesump, men även vad gäller skrotning/återvinning av själva kaffemaskinen med komponenter. Tänkbart är att det i årsredovisningen till Nordisk Miljömärkning redogörs för hur maskinerna hanterats efter avslutad avtalstid.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten. Nordisk Miljömärkning avser att komplettera kravet på arbetsinstruktioner med hänvisningar för korrekt avfallshantering av förbrukningsvaror under kaffetjänstens användande.

Angående krav på att redovisa hur uttjänta kaffemaskiner och komponenter avfallshandteras anses inte motiverat. Bedömningen på miljörelevansen för området var redan innan remiss låg (låg RPS). Detta bekräftades även efter remiss genom en separat undersökning som visar att samtliga undersökta operatörer återtar maskinen från kunder, demonterar/källsorterar komponenter och materialåtervinner uttjänta

komponenter samt återanvänder maskiner. Behovet av ett redovisningskrav på området anses därför omotiverat.

03 Årsredovisning

DAFA

(översatt från danska)

Årlig rapport, ansvarig person i verksamheten osv. gör att Svanenmärkning av tjänster vill vara start konkurrenssnedvridande, och vill bara tillgodose stora verksamheter

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning anser att det är viktigt att det finns kontaktpersoner ansvariga för efterlevnaden av licensen samt kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning. Det är en del av alla kriteriedokument hos Nordisk Miljömärkning som säkerställer att licensen följer det ställda kraven över tid.

4.3.2 Krav kapitel 2 – Miljökrav

Krav på förbrukningsvaror (2.1)

04 Krav på certifierade livsmedelsprodukter

Nestlé Nordic and Sverige AB

Som kriterier borde vi även kunna lägga till hållbarhet som följs upp av olika typer av kontroll och rapportering som exempelvis GRI och ISO 26000. Det är trots allt många produkter idag som inte är certifierade och certifieringstakten tar lång tid att implementera. Trots detta arbetar företag med hållbarhet bland annat genom olika typer av verifikationer istället – som exempelvis odling enligt 4C (Common Code for Coffee Community) principer. 4C omfattar hela värdekedjan från odlare till producenter, transportörer, fackföreningar, organisationer och myndigheter. Men också med kontroller och rapportering.

Vad gäller kontroll är det också viktigt att varje företag har en kontrollinstans. I Nestlés fall är det Bureau Veritas. En del av Nestlés råvaror odlas också enligt Rainforest Alliance och UTZ principer även om de inte är certifierade. Detta för att säkerställa att de är hållbara både ur ett socioekonomiskt och miljömässigt perspektiv. Vår vision är att allt konventionellt kaffe ska odlas och hanteras enligt justa principer.

Förslag till tillägg för kriterier från Nestlé:

- GRI-rapportering alternativt ISO 26000
- Verifikationer som 4C (Common Code for Coffee Community)
- Odlade enligt certifieringsprinciper (Rainforest Alliance, UTZ eller Fairtrade)

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten. Nordisk Miljömärkning har valt att ställa krav (bl.a. på tredjepartscertifiering) på certifieringsordningar för socialt ansvarstagande. På så sätt förhåller sig Nordisk Miljömärkning öppet och flexibelt gentemot marknaden där ett stort antal certifieringsordningar för förbrukningsvaror associerade till kaffetjänster finns.

Nordisk Miljömärkning har dock inte valt att godkänna sociala hållbarhetsrapporter som verifierat på kravet certifierade livsmedelsprodukter.

UTZ

We are pleased to see that UTZ is explicitly mentioned in appendix 3. Good luck with the consultation process!

Nordic Ecolabelling comment:

Nordic Ecolabelling thanks you for your constructive response.

DAFA

(översatt från danska)

90% av allt kaffe skall vara ekologiskt vill medföra en ännu större efterfrågan på ekologiskt kaffe. Ekologiskt kaffe är på förhand mycket dyrt då utbudet är mindre en efterfrågan.

Gustav Paulig Oy Ab

Omfattar kravet på 90 % ekologisk kaffe även instant-kaffe? Det finns inte ekologisk instant kaffe på marknaden. Kravet 50 % av ekologiska livsmedel är inte möjligt att erbjuda för te, kakao (choklad), socker, mjölk, mjölkpulver. Kakaopulver eller mjölkpulver är inte tillgängliga som ekologiska och dessa är största (gigantiska) produkter i kg i gruppen.

Selecta Sverige

Alla ingredienser i automaten bör vara 100% ekologiskt certifierade om inte det går så bör Nordisk Miljömärkning ställa det kravet på kaffet.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Krav på 90 % ekologiskt kaffe gäller all form av kaffe, såsom bönor, mald- och/eller pulverkaffe/"instant" kaffe, räknat per kg. Då kaffe representerar en stor miljöbelastning i kaffetjänsten anses krav på 90 % ekologiskt kaffe vara motiverat. Undersökning visar att ekologiskt instant-kaffe finns tillgängligt på marknaden.

Krav på 50 % ekologiska övriga livsmedel, listade ovan, gäller alla dessa livsmedel sammanräknat per kg. Baserat på researcharbetet under kriterieutvecklingen och remissvaren anses kravnivån fortsatt rimlig. Kravet förtydligas dock i syfte att klargöra att dessa livsmedel sammantaget klara 50 % ekologisk certifierat per kg.

Hansel Oy

04 krav på certifierade produkter

Miljöansvarighet och socialansvarighet bör separeras med egna mellanrubriker. Man borde förklara om Fair Trade och referera dess förhållande till miljöärenden och kombinera till miljösynpunkt.

Det finns följande otydligheter:

- Det framgår inte i texten hur man beräknar 10 % av mängder i kg, styck, euro eller annat?

- Är de socialt ansvarstagande producerade produkter eller socialt ansvarstagande produkter?
- Dessa livsmedelprodukter (vilka?) ska vara ha ett certifierat innehåll på minst 90 % - vilken certifiering?

Man kunde skriva märkningar som visar socialt ansvarstagande liksom skrivs för ekologiska märkningar.

Några exempel ges i bilaga 3. Sådana märkningar är Fair Trade, Max Havelaar, Rainforest Alliance, UTZ Certified. Vi skulle önska även bilder av märken om man har beviljande för det.

Bakgrund:

I Fair Trade betalar man minst garantipris för odlaren som omfattar kostnader av hållbar produktion från miljö- och människa synvinkel.

Ytterligare information finns i Eu Kommissionens Guide för social upphandling:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&furtherPubs=yes&langId=fi&pubId=606&type=2>

Guiden presenterar hur sociala synvinkel kan beaktas på offentliga upphandlingar enligt upphandlingsdirektivet. Målsättning på iakttagande av sociala synvinkel på offentliga upphandlingar är att premiera och främja följande punkter:

- Främja att efterfölja nationella och EU´s sociala och arbetsrättigheter samt människorättigheter
- Främja människovärdigt arbete, t.ex. att efterfölja ILO´s grundavtal
- Främja arbetsmöjligheter
- Främja hinderslöshet, närbarhet och planläggning för allmän lämplighet
- Iaktta av frågor på etisk handel
- Främja deltagande av små och mellanstora företag till socialt ansvariga upphandlingar.

Statsrådets har publicerat principbeslutet om samhällsansvar.

<http://statsrådet.fi/haku/searchRedirect.jsp?id=370387>

Beslutet omfattar målsättning av socialt ansvariga upphandlingar som är att ställa krav vid upphandlingar. Enligt kraven ska leverantörer säkra att vid produktion av produkter och tjänster respekterar man människorättigheter och grundrättigheter av arbetslivet samt allmänna miljö-, hälso- och säkerhetskrav.

Det finns även ”CSR-kompassen, Offentliga upphandlingar och social ansvarstagande” från Arbets- och Näringsministeriet. <http://julkinen.csr-kompassi.fi> Den presenterar stegvisa medel för att beakta sociala synpunkter.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för den informativa kommentaren. Nordisk Miljömärkning anser vidare att de initiala frågorna i remissvaret besvaras och framkommer i kriteriedokumentet och tillhörande bakgrundsdokument. Kravet på

90% certifierat innehåll av de produkter som bär en certifiering för socialt ansvarstagande skall förtydligas i kriteriedokumentet.

Scandic Hotels Oy

O4: what does mean: 90% of content has to be certified? This should be clarified.

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

- Vad betyder sista kravmeningen i O4, ”Dessa livsmedelprodukter ska ha ett certifierat innehåll på minst 90 % ”? Det bör tydliggöras.
- Växtfettdryck omfattas inte i kravet. Det bör motiveras i bakgrunden.
- Det vore tydligare att skriva ”godkända” certifieringsordningar av socialt ansvarstagande redan i O4.
- Det är möjligt att skaffa certifierade livsmedel från marknaden men priset blir mycket högre. Kunden bestämmer om den vill betala för det. Erbjudande och priset på kaffe på marknaden varierar under året och det är bra att man beräknar mängder under året.
- Ska certifierings-50 % gälla totalt för det ekologiska teet, chockladen, sockret, mjölken, grädden eller för varje åtskilt?

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkterna. Växtfettdryck, såsom soja-, eller havremjolk har inte identifierats under kriterieutvecklingen som önskvärda livsmedelsprodukter i produktgruppsavgränsningen. Då kaffe representerar en stor miljöbelastning i kaffetjänsten anses krav på en hög procentandel ekologiskt kaffe vara motiverat i en Svanenmärkt kaffetjänst.

Det är också korrekt uppfattat att övriga livsmedelsprodukter skall vara minst 50% ekologiskt certifierade räknat per kg, sammantaget och inte var för sig.

Övriga frågor anser Nordisk Miljömärkning vara besvarade genom kriteriedokumentet med tillhörande bakgrundsdocument. Kravet på 90% certifierat innehåll av de produkter som bär en certifiering för socialt ansvarstagande skall förtydligas i kriteriedokumentet.

O6 Krav på muggar

Selecta Sverige

När det gäller bägare så finns det idag inga certifierade eller svanenmärkta men Selecta Sverige undersöker om de vi har uppfyller kraven.

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

- Krav ställs inte för sked eller omrörare. Det bör motiveras i bakgrunden.
- Det bör motiveras i bakgrunden varför pappmuggar är bättre än plastmuggar från miljösynvinkel
- Operatör: är det bra att man kan lämna muggar utanför svanmärkt tjänst?
Restaurant: Det är bra för köpare/användare eftersom muggar eller servetter levereras inte alltid (beror på avtalet) och de har ofta olika påtryckningar som logos.

- Det är viktigt att man kan använda egna muggar på kaffemaskinen och undvika att använda engångsmuggar. Kunde man införa sådan information i kravtexten.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkterna. I bakgrundsrapporten har förtydligats angående förnybar/icke-förnybar råvara. Observera att kravet på servetter och muggar som förbrukningsartiklar inte är ett obligatoriskt krav. Men om dessa inkluderas i serviceavtalet skall kraven uppfyllas. Det finns i bakgrunden en motivering till varför pappmuggar premieras framför plastmuggar i miljösynpunkt och ska förtydligas ytterligare.

Krav på transporter (2.2)

07 Krav på transport

DAFA

(översatt från danska)

Euro 5 standard på bilar har inget med hållbar transport att göra. Detta är uteslutande en säkerhetsstandard.

Selecta Sverige

Selecta Sveriges bilar körs väldigt få mil vilket gör att vi inte byter dessa i den takt så att vi kan uppfylla 95% med Euro 5, 80% känns mer som ett rimligare alternativ.

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

- Operatörer håller det möjligt att uppfylla kravet på euronorm 5.
- Det är bra att kravet gäller operatörens egna leveranser. Annars skulle kravet vore för arbetstyngd och för svårt för leverantörer att dokumentera. En aktör ansåg att kravet även bör omfatta leverantörernas transporter.
- Leverantörer har olika typer av fordon och ofta stora lastbilar som används samtidigt för leveranser för olika kunder. Svårt skilja leveranser för svanmärkt tjänst.

Kaffepunkt

Har Miljømerking tenkt på muligheten for at lisenssøker leier kjøring hos et transportfirma? Fast avtale betyr deres bil.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkterna. Krav på transport (O7 och O8) är ämnade att uppfyllas av operatörens samtliga fordon som används till kaffetjänsten (egna eller leasade), dock gäller de inte om transporten utförs av ett transportserviceföretag då transportkraven i de förutsättningarna får en låg styrbarhet.

Eftersom kraven gäller samtliga av kaffetjänstoperatörens fordon som används till kaffetjänsten (till skillnad mot den specifika Svanenmärkta kaffetjänsten) avlägsnas svårigheten med att skilja leveranser mellan Svanenmärkta och icke-Svanenmärkta tjänster.

Krav på 95% Euronorm 5 motorer anses rimligt fastän väldigt tufft.

08 Transportpolicy

European Vending Association

EVA members have raised some concerns regarding the clause requiring operators to have a plan for using vehicles that do not use fossil fuels. Since electric vehicles often have a limited range (rarely over 100km), it would prove very difficult for operators to use these vehicles when their machine fleet is dispersed over a larger area.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling agrees that only reference in the requirement to electric vehicles would be too stringent. Therefore, Nordic Ecolabelling refers to both electric cars, but also vehicles capable of running on biofuels (such as biogas and biodiesel).

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

Kravet ”Nya inköp av fordon ska kunna drivas på förnybara bränslen som t.ex. biogas och biodisel eller el” är för strängt. Förnybara bränslen kan inte köpas i alla delar av landet. Det finns inte anbud för tyngre bilar. För bensindrivna bilar skulle kravet innebära ett krav på flexifuelmotorer som inte bjuds för tyngre bilar. Det bjuds R85 bensin i några ställen i landet men det skulle räcka endast för enstaka körningar. Kravet borde inte gälla för tyngre bilar. Detta krav borde justeras.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentarerna. Remissutkastet valde att ställa ett skarpt krav på inköp av nya fordon. Baserat på ovanstående remissvar och baserat på egna undersökningar efter remissen konkluderar Nordisk Miljömärkning att kravet skall gälla samtliga bilar vid nyinköp är för strängt utifrån ett nordiskt perspektiv. Kravet justeras därför från att gälla samtliga bilar till att gälla 2 av 5 bilar vid nyinköp, oavsett klass inom N1 kategorin.

Krav på kemikalier i bruksfasen (2.3)

Krav på rengöringsprodukter

(klassificering respektive exkluderade ämnen)

European Vending Association

EVA would like to clarify that the use of cleaning products containing chemicals varies from operator to operator. However we would also like to emphasize the need of feasible criteria for all operators to be able to attain the Nordic Ecolabel. When it comes to the requirements on chemicals in cleaning products, we have some concerns about the level of expertise required to comply with this criteria. Small operators are often not so knowledgeable about the chemical substances their cleaning products contain thus making it potentially more difficult for them to obtain the Nordic Ecolabel. EVA believes it might prove helpful to provide a comprehensive list of cleaning products that are permitted under the Nordic Ecolabelling of Coffee Services.

EVA members have also expressed their concern about the effectiveness of the allowed cleaning products. Hygiene is the main determinant in an operator's choice of

cleaning chemicals and they want to be guaranteed that the cleaning chemicals under a Nordic Ecolabel are efficient enough to clean fully automatic hot drink machines.

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

Man ska använda rengöringsprodukter på maskiner som maskintillverkare kräver. Detta för kvalitets och hälsosäkerhets skull. Så finns det inte alternativa produkter för rengöring av en viss kaffemaskin.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling agrees that the requirement might be overwhelming for small coffee service operator, as well as the necessity in using by coffee machine manufacturers recommended cleaning products. However, the requirements are part of central policy on environmental and health hazard substances, and harmonized with other similar criteria documents within Nordic Ecolabelling.

The requirements are intended to be verified by the chemical product manufacturer.

Nevertheless, the Nordic Ecolabelling will assess if the requirement can be verified more easily.

Energikrav på kaffemaskinen (2.4)

O11 Energikrav på kaffemaskinen och kaffemaskinens kylskåp

Statens Energimyndighet

Energimyndigheten testade år 2010 6 st kaffeautomater (Bordsmodell, färskbrygg med malda bönor) och resultaten visade att dessa hade en energianvändning på mellan 100,6 Wh/l och 125,5 Wh/l. Energimyndigheten testade enligt version 2.1 av testmetoden, och vid en ingående vattentemperatur på 17 grader.

I förslaget föreslås 140 Wh/l och då alla de 6 kaffemaskiner som testades år 2010 understiger detta värde rekommenderar Energimyndigheten mer ambitiösa krav. 140 Wh/l motsvarar A+ enligt EVA-EMP och ett mer ambitiöst krav hade varit A++ vilket motsvarar 100 Wh/l, alternativt någon nivå däremellan.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten. Energimyndighetens rapport ifrån 2010 använde sig av EVA-EMP protokoll version 2.1 som skiljer sig från version 3.0 där ECPL (energy consumption per litre coffee) endast beräknats för kalla automater. Data från energimätningen för de olika maskinerna i Energimyndighetens rapport sattes in i kalkyleringssnurren (EVA-EMP 3.0 calculation sheet) som relaterar energiförbrukning till storlek av kaffeautomatmodell. Detta gör att Energimyndighetens testade maskiner får en jämn spridning mellan energinivån A och B.

Nordisk Miljömärkning anser därför A+ vara ett tillräckligt ambitiöst krav baserat på de undersökningar som gjordes under kriterieutvecklingen. Nordisk Miljömärkning väljer också att differentiera energinivån med avseende på kaffemaskiners storlek, se nedan remissvar.

European Vending Association

The EVA is pleased that the Nordic Ecolabel has decided to use the EVA's EMP version 3.0B as a framework to measure the energy consumption of coffee machines. The EVA EMP version 3.0B has been an established measuring protocol in the vending industry for years and by adopting it for energy measurement in the Nordic Ecolabel, operators will have less difficulty complying with this requirement since they're already familiar with the protocol.

Nonetheless, EVA would like to clarify some elements concerning the throughput of a coffee machine and how this affects the eventual outcome of a machine's energy consumption. As you identified, the EVA's EMP version 3.0B classifies coffee machines into four different categories, each having their own maximum level of throughput. For an Office Coffee Service-machine this is 5L/24h whilst a freestanding machine has a maximum throughput of 30L/24H. This throughput and classification is an important part in the determination of the energy efficiency of a machine; a larger machine with a larger output will automatically require more energy than a smaller OCS machine which dispenses fewer drinks over this timespan. The EMP protocol takes this into account and will automatically classify a freestanding machine with a certain energy consumption in the 'A+' category whilst a tabletop machine with the same energy consumption would be considered an 'A' category.

Currently we do not see this difference in throughput reflected in the Nordic Ecolabel energy requirement and we believe there should be a differentiation between energy criteria depending on the throughput of the coffee machine in order to make realistic Nordic Ecolabel requirements.

Our members also believe that if the requirement for energy consumption of a coffee machine tested by the EVA EMP would be set at 140W/l it would be possible that only a small percentage of coffee machines would fulfill the Nordic Ecolabel standard.

Regarding the use of the standard DIN 18873-2: 2013 EVA would like to emphasize that this standard mainly applies for coffee machines used in HoReCa; these coffee machines produce a large amount of drinks during a short peak period, when cafés and restaurants are busy. In this way it makes sense to measure the energy loss since it gives an indication of insulation of the boiler and such. However; a hot beverage machine dispenses drinks throughout the entire day and thus needs to boil the water every time a drink is dispensed, for these machines the EVA EMP is much better equipped to measure the energy consumption.

Scandic Hotels Oy

the mentioned energy consumption is valid only for the smaller coffee machines and doesn't fit for example for machines with higher capacity. There should be mentioned that for example the DIN-standard is also possible.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling thanks you for your comments. This requirement was identified as a criterion in special need for comments. Nordic Ecolabelling understands that the energy limit value of $\leq 140Wh/L$ is very stringent for larger coffee machines in the

range Table top or Free standing, typically present in office environments. Therefore Nordic Ecolabelling adjusts the requirement for larger than OCS machines to ≤ 190 Wh/L.

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

Kan stor maskin med kapacitet över 50 l/24 h testas enligt EVA-EMP?

Kan stor maskin som har fast strömkoppling (inte stöpsel) testas enligt EVA-EMP ?

Finns det begränsning för kapacitet vid testning enligt DIN-standarderna?

German Association of Catering Equipment (HKI)

Commercial machines are usually system-based products, which mean that an additional refrigeration system is already developed during the design process of the machine and can be integrated easily if the client demands such a feature. The current proposed requirement would result in additional measuring-costs, because every machine would have to be measured in both standards.

Energy loss requirements

The proposed requirement of “an energyloss of $\leq 1,0$ kWh/day according to DIN 18873-2: 2013” disregards that there are different machine categories out in the market. Technology can differ a lot, depending on the required daily coffee output. With exceptions in the low volume category, only two types of machines would fit under the draft regulation:

- machines with a flow heater (no boiler) – limited to a daily capacity of around 50 to max. 80 cups/day
- machines without a fresh milk system (no steam boiler) – in contrary to the currently hyped use of fresh milk

So the proposed requirement would only allow low volume or powder milk coffee machines to participate in the Nordic Ecolabelling scheme. This would force customers to buy too small machines, resulting:

- more frequent service calls – causing more transport and spare parts usage
- more frequent decalcifying requests resulting in more use of chemicals
- shorter product life – resulting in more waste

Increasing material-usage is counterproductive and the 1kWh/day-limit would reduce the scope of the labeling scheme drastically to far less than 50% of the market and – for the fresh milk option – to more or less only small machines. For the large-scale, because of the technical impossibility of reaching the 1.0 kWh/day limit to 0 % of the market.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling thanks you for the informative response. It is not Nordic Ecolabellings intention to require double testing and thanks HKI for making us aware of this. The requirement shall be adjusted so that a machine in an integrated system with a fridge only needs to be tested once.

As EVA-EMP protocol is not constructed to measure energy consumption for a fridge, a reference directly to a fridge energy limit value continues to be necessary.

Nordic Ecolabelling understands that the energy limit value of $\leq 1,0$ kWh/day is very stringent for larger coffee machines of above 80 cups/day capacity. After consulting with HKI and analyzing the HKI Cert Database Nordic Ecolabelling adjusts the requirement for larger machines in the 80 cups/day capacity to $\leq 1,4$ kWh/day.

UCIMAC

UCIMAC following considerations are referring especially to traditional espresso machines.

Analysing scope and test methods of two standards identified by Nordic Ecolabel for measuring the energy consumption of coffee machine:

- the DIN 18873-2 standard is focused on fully automatic coffee machines;
- the EVA EMP Protocol version 3.0B, is focused on the energy consumption of vending machines;
- both fully automatic and vending coffee machines considerably differ from traditional espresso machines in terms of technological and constructive solutions;
- DIN 18873 test method measures the energy consumption during the operation phase, expressed as “energy losses”, without taking into consideration the energy used by the coffee machine to make each cup of coffee. DIN 18873-2 assumes a standard productivity of 70 cups/day: the productivity of a traditional espresso machine is much higher since it could be up to 800 cups/day;
- there are no traditional espresso machines listed on HKI Cert database;
- traditional espresso machines had not been considered during the two test campaign quoted by Nordic Ecolabel background document;
- there are no traditional espresso machines labelled according to EVA EMP 3.0B.

→ traditional espresso machines are out of the scope of both DIN 18873-2 and EVA EMP 3.0B standards.

Based on what mentioned above, the UCIMAC opinion on proposed Requirement 011 is that Requirement 011 is not applicable to traditional espresso machines, which are commonly used in public and professional environments across Europe.

UCIMAC shares Nordic Ecolabel of Coffee Services targets. UCIMAC is working on several projects on the energy efficiency of traditional espresso machines and UCIMAC members are fully available to collaborate on a further discussion on Requirement 011.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling thanks you for your comment. The criteria development process has not identified this gap. Nordic Ecolabelling suggest therefore to treat those specific traditional espresso machines not encompassed within the framework of EVA-EMP or DIN-standard similar to the bulk brewers in the product group definition. As a result of this, bulk brewers together with traditional espresso machines not compatible with the EVA-EMP protocol and DIN standard can be included in the Nordic Ecolabelled coffee service up to 30% of the coffee service operators' set of coffee machines in the Nordic Ecolabelled coffee service.

The Nordic Ecolabelling will follow the progress of energy efficiency measurements for traditional espresso machines whilst developing, in order to include those coffee machines in the product group definition henceforth.

DAFA

(översatt från danska)

Hela området omkring energiförbruk är ett kapitel för sig. I Danmark finns inte någon enighet om hur och vem som skall mäta energiförbruket. Är det procenten/importören, eller är det en oberoende organisation exempelvis Teknologisk institut som skall göra det.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning föreslår att det är kaffemaskintillverkaren som ansvarar för energimätningen av maskinen. Kriterierna föreslår att kaffemaskinen skall testas antingen i ett oberoende testinstitut eller i kaffemaskintillverkarens eget provningslaboratorium under förutsättning att den är godkänd för analyser och mätningar.

O12 Tidsanpassad avstängning

Gustav Paulig Oy Ab

I energikravet är avstängning inte en funktionerande lösning. Automatiskt energisparläge är en bättre lösning även ur miljösynpunkt

Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528

- Det finns programmerbar timer för stand-by. Detta används/finns inte i maskiner som används vid frukost. Funktionen används inte vid bruk 24/7. Dessa borde preciseras på texten.
- Vattentemperatur ska vara minst 70 grader (minimum 60 C) som inte får understigas.

European Vending Association

In our opinion the document does not sufficiently specify the meaning of an ‘adaptive standby function’. Most coffee machines are already equipped with a standby-function when the machine is idle for a certain amount of time; it can also be in the operator’s interest to limit the energy consumption of the machine fleet. However, a complete shutdown out of office hours might prove difficult to attain, questions such as how does the consumer reactivate the machine and problems of programmability arise. A complete shutdown of the machine can also interfere with hygiene and safety standards. In machines that contain powders such as whiteners and chocolate drink powder, stability of temperature and hence humidity is important - fluctuations can cause the powders to form into lumps and cause bacteria to develop – potentially resulting in both the machine not working correctly and safety issues. Significant reduction of temperature, for example overnight, would have an adverse effect on the powders. Some reduction is possible, and indeed is already available and used in modern machines with certain standby functions.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling thanks you for this comment. Nordic Ecolabelling understands the problematic issue in requiring the machine to turn off completely. Therefore,

Nordic Ecolabelling adjust the requirement in such a way that the coffee machine, during the time a workplace is empty, has to be turned to the lowest possible energy consuming phase – energy saving mode (SWE: energisparläge).

Miljö- och hälsokrav på kaffemaskinens komponenter (2.5)

013 Exkluderade ämnen i kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel

European Vending Association

EVA and its members consider the safety and hygiene of their products to be a key priority. Therefore the industry has put large efforts to self-regulate on the matter of lead migration to food materials. Lead-containing components that are correctly coated pose no risk for the migration of lead to the end product. It's also important to note that preventing the use of any lead-containing materials in food contact materials of coffee machines, does not guarantee that the end product will be free from any traces of lead due to lead-holding water pipes in certain buildings. The accepted limit for migration of lead according to DIN SPEC 10537 is set at 0,01mg/kg from 2017 onwards. We believe it makes more sense to regulate on the amount of lead that can be found in the final product, than to ban all lead-holding components.

German Association of Catering Equipment (HKI)

As the Nordic Ecolabel is focusing on commercial appliances, industry wants to bring up, that the selection of used materials is based on several regulations and the specific scenarios of usage. The compositions has not only to maintain the stress of daily and commercial use, but has also to achieve a maximum of hygienic requirements. From the industry's perspective many European regulations are already addressing health- and hygiene-related issues and should be considered as sufficient requirements to ensure an EU internal market and fair competition. Other requirements would not only influence the direct development-process, but would also contradict the goal of achieving an acceptance of the Nordic ecolabelling from the industry.

To give two examples:

Fluorine compounds: PTFE or PVDF is used frequently in easy-to-clean materials – reducing the amount of cleaning agents used during machine life cycle and should therefore be excluded from the draft.

Lead: is still found in “lead free brass” (in >100ppm concentrations), and can't be excluded completely from the machines.

Exemptions should be made, but we advise to go further than “Blauer Engel”, which has not being used for any coffee machine yet, due to the not-appliacable limits.

When every material requirement within the current regulation is enforced - no coffee will be brewed anymore, because no coffee machine, reaching the requirements, is on the market.

UCIMAC

Proposal

Change the requirement as follow:

O13 ~~Excluded~~ Substances in the coffee machine's components in contact with foodstuffs. The following substances may not be included in the coffee machine's components, or in spare parts, that are, or are intended to come into contact with foodstuffs, regardless of material type.

- Substances on the Candidate List
- Substances considered to be potential endocrine disruptors in category 1 or 2 on the EU's priority list of substances that are to be investigated further for endocrine disruptive effects
- The phthalates di-n-octyl phthalate/DNOP (Cas: 117-84-0) and diisooheptyl phthalate/DIHP (Cas: 41451-28-9)
- Halogenated organic compounds, for example organic chloroparaffins, fluorine compounds and halogenated flame retardants
- Flame retardants that have been given or may be given any of the following hazard statements or combinations:
- ~~Lead, Tin,~~ Cadmium, chromium VI and mercury or compounds of these

The maximum permitted lead migration from the coffee machine components to the outgoing water shall not exceed 10 micrograms of lead / liter of water, according to EN 16889 "Food hygiene - Production and dispense of hot beverages from hot beverage appliances - Hygiene requirements, migration test"

JUSTIFICATION

Coffee's Machine must be manufactured in conformity to Regulation (EC) 1935/2004, which applies to all materials and products intended to come in contact with food.

In the application of Regulation (EC) 1935/2004 for the groups of materials and articles listed in Annex I of the Regulation itself, specific measures may be adopted at European level. In the absence of specific European measures, Member States are allowed to adopt or maintain national provisions.

Up to now, the only existing European provision is Regulation 10/2011/EU for plastic materials that come in contact with food, which define a Positive List of already risk assessed substances. At the contrary, any European procedure has been adopted for the approval of metallic materials used for products in contact with food.

As a consequences, no "specific release limits (SRL)", have been defined at European level for Heavy Metals, with specific reference to Lead.

Nevertheless, is important to underline the following:

1. According to Article 3 paragraph 1 of Regulation (EC) 1935/2004 metals and alloys used as food contact materials must satisfy the following conditions:
They shall be manufactured in compliance with good manufacturing practice so that, under normal or foreseeable conditions of use, they do not transfer their constituents to food in quantities which could:

- endanger human health or
- bring about an unacceptable change in the composition of the food or
- bring about a deterioration in the organoleptic characteristics

2. In 2013 the European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare of the Council of Europe (EDQM) published the Guide "Metals and alloys used in food contact materials and articles". This guide provides information on specific release limits as well as recommendations for different elements and it has been produced with the participation of national ministries, health authorities and investigation offices of Member States.

3. While not legally binding for European Commission and Member States, the EDQM Guide serves as a reference for the implementation of Article 3 paragraph 1 of Regulation (EC) No 1935/2004.

4. Referring to lead, the EDQM conclusions are that, given the adverse health effects caused by the metal, the release of lead from food contact materials made from metal and alloys into food should not be detectable. For lead, EDQM recommends $SRL \leq 0,01 \text{ mg/Kg}$

5. Referring to tin, EDQM define a much higher SRL value ($\leq 100 \text{ mg/Kg}$), which has been established considering that that current daily intakes in the EU (ranging up to 6 mg/day in the UK2), appears to be well below levels associated with adverse effects.

In order to define a unique European analytical method for release testing of lead and nickel when producing coffee, coffee specialities and hot drinks with professional coffee machine, an European Standard is currently under preparation by CEN (draft Standard prEN 16889 "Food hygiene — Production and dispense of hot beverages from hot beverage appliances - Hygiene requirements, migration test").

The draft of the new European Standard has been already prepared, on the basis of the content of DIN 10531 (German standard focused on fully and semi-automatic coffee machines) and UNI 11460 (Italian standard focused also on espresso professional coffee machines). The new European Standard will be surely published by CEN before the foreseen entry in force of Nordic Ecolabel of Coffee Services requirements (5th November 2015). Probably, EN 16889 will be published by CEN by October 2015.

Consequently:

- Referring to lead, we propose to use the test method defined by the new European Standard in order to demonstrate the fulfilment of the correspondent Nordic Ecolabel of Coffee services requirement on lead (the migration of lead shall not exceed the value of $10 \mu\text{g/l}$).
- Referring to tin, we propose do not insert it among heavy metals banned in the coffee machine's components that are, or are intended to come into contact with foodstuffs.

Nordic Ecolabelling comment

Nordic Ecolabelling thanks you for your comments. Lead was deliberately prohibited prior to the consultation process as a component in the coffee machine, based on the environmental and health consequences lead has. Based on the concerted responses above, the Nordic Ecolabelling assess it reasonable to regulate lead by migration using the soon European standard as a result of merging DIN 10531 and UNI 11460.

Simultaneously, Nordic Ecolabelling tightens the requirement on lead migration measured according to the abovementioned standard from $\leq 10 \mu\text{g/L}$ water to half of that value, $\leq 5 \mu\text{g/L}$ water, in its criteria. Nordic Ecolabelling is aware that the migration limit value $\leq 5 \mu\text{g/L}$ is much more stringent than it is in the standard, but as the Nordic Ecolabelling review proposal initially proposed a prohibition of lead in components in contact with food in the machine, the Nordic Ecolabelling finds it reasonable to put a more stringent requirement on the migration limit level.

The Nordic Ecolabelling is however aware that the sharpening of the migration limit value for lead in relation to the standard has not been reviewed by external stakeholders. Therefore the Nordic Ecolabelling will follow the issue closely as the criteria will be open for certification.

Institutet för Miljömedicin, KI

Med hänsyn till de stora svårigheter samhället har ställts inför då det gäller upptäckten av *Organiska fluorföreningar (PFAS)* i dricksvattentäkter/grundvatten runt om i landet [Sverige], så menar IMM att denna substansgrupp gärna kan få en tydligare skrivning i kravprofilen vad gäller kaffemaskinens komponenter.

Användningen av *nanomaterial* ökar snabbt inom många områden. Kunskap om såväl förekomst som risker för hälsa och miljö saknas. Det är därför bra att silver-nanopartiklar finns med i kravlistan för kemikalier i bruksfasen. IMM menar att nanomaterial även kan behöva övervägas vad gäller kravprofilen för kaffemaskinens komponenter.

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen har inget att invända mot dessa föreslagna kriterier. Vi bedömer att det är relevanta ämnen/ämnesgrupper som tas upp i kriterierna. Det är troligt att det finns fler ämnen som kan ha hälso- eller miljöfarliga egenskaper och som kan ingå i olika typer av plast-, metall- och gummimaterial i kaffemaskinen. Det kan därför övervägas om CMR-ämnen (cancerogena, mutagena och reproduktionsstörande ämnen) i vidare bemärkelse bör uteslutas framöver.

Det är också möjligt att vissa material och komponenter i kaffemaskiner kan vara biocidbehandlade. Det bör åtminstone finnas en hänvisning till biocidlagstiftningen som ett regelverk som tillverkarna behöver känna till.

I kriteriet O13 finns en hänvisning till kandidatförteckningen, vilket är bra. Eftersom kandidatförteckningen i Reach är under utveckling, kan det behövas en hänvisning till vilken version av kandidatförteckningen som avses, t.ex. genom hänvisning till datum för gällande förteckning.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning är enig om nanosilver är viktigt att reglera. Nordisk Miljömärkning har i många andra kriteriedokument krav på nanopartiklar och antibakteriella ämnen, såsom nanosilver. Nordisk Miljömärkning lägger till krav på antibakteriella ämnen (såsom nanosilver) i listan på exkluderade ämnen i kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel.

Angående synpunkten på hänvisningen till Reach kandidatförteckningen gäller den version av kandidatförteckningen som är giltig under ansökningstillfället.

Eurofins

Under afsnittet om komponenter i kontakt med födevarer kunne man, ud over listen over ekskluderede stoffer, angive, at plast skal overholde forordning 10/2011/EC med efterfølgende ændringer, silicone skal overholde BfR no. XV og metaller skal overholde CM/Res(2013)9. Samtidig kan det noteres, at det samlede product skal overholde forordning 1935/2004/EC om materialer og artikler til kontakt med fødevarer. Det vil være mere specifikt end at basere det på en liste over ekskluderede stoffer.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten. Nordisk Miljömärkning har tagit hänsyn till ovanstående förordningar i kravutformningen. Nordisk Miljömärkning anser dock att lagstiftningen för material i kontakt med livsmedel i stora delar inte är tillräcklig strikt och väljer att gå en nivå längre med hänvisning till Reach´s kandidatlisteämnen, ämnen misstänkta till att vara hormonstörande samt andra exkluderade ämnen.

Gustav Paulig Oy Ab

Utöver krav för delar som är i kontakt med livsmedel borde krav omfatta även ställas på andra delar med minst RoHS-kraven.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkten. Kaffemaskiner omfattas av RoHS-direktivet, vilket innebär att samtliga delar, även icke-elektriska/elektroniska delar av en kaffemaskin, skall uppfylla RoHS-direktivet. RoHS-direktivet är också ett CE-märkningsdirektiv som hänvisar till harmoniserade standarder.

5 Diskussion och slutsatser

De krav som kommenterades mest under remissen var krav på certifierade livsmedelsprodukter, krav på transport, krav på kaffemaskinens energiförbrukning, samt krav på kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel. Även produktgruppsdefinitionen kommenterades av ett antal remissinstanser.

Synpunkterna angående **produktgruppsdefinitionen** handlade om att produktgruppen inte var så anpassad så att separata delar av en kaffetjänst var möjliga att miljömärka, t.ex. endast servicen eller endast maskinen. Synpunkter fanns också på tjänstens omfattning och benämning där det fanns önskemål om miljömärkning av en Svanenmärkt kaffetjänstoperatör till skillnad mot en Svanenmärkt kaffetjänst.

Synpunkterna för kravet på **certifierade livsmedelsprodukter** handlade om certifieringsandelen för ekologisk kaffet i kaffetjänsten och certifieringsandelen för övriga livsmedelsprodukter. Synpunkterna rörde sig om andelarnas nivå som stäckte sig från att vara alltför strikta (och kostsamma) till att vara rimligt satta. Det fanns också synpunkter och frågor om hur det var tänkt att andelarna skulle beräknas samman i kaffetjänsten. Här har Nordisk Miljömärkning förtroende att fastän kravet på andelarna kan anses vara tuffa, att kravet långsiktigt är realistiskt och ekologiskt motiverat. Nordisk Miljömärkning väljer därför att hålla fast vid remissversionens certifieringsandelar. Nordisk Miljömärkning väljer också att förtydliga påpekade otydligheter.

Transportkraven kommenterades dels angående krav på andelen fordon med Euro 5 motorer hos kaffetjänstoperatören där en kommentar menade på att kravet för skarpt satt, och dels huruvida fordon som tillhör en extern verksamhet och som hyrs av kaffetjänstoperatören omfattas av kraven eller inte. Dessutom att transportpolicyns krav på att alla nya bilar skall drivas på förnybart bränsle menade vissa remissinstanser var för tufft.

Kommentarerna om kraven på **kaffemaskinens energiförbrukning** handlade om att det är en hygienmässig risk att försätta en maskin i ett helt avstängt läge. Gränsvärdet för energiförbrukning av maskinen menade remissinstanserna var i behov av differentiering mellan olika maskinstorlekar.

Kommentarerna på krav på **kaffemaskinens komponenter i kontakt med livsmedel** poängterade att kravlistan på exkluderade ämnen i kaffemaskinens komponenter var strikt satt, i synnerhet för komponenter med små koncentrationer av bly (t.ex. via mässing), samtidigt som andra relevanta ämnen/ämnesgrupper inte var med i listan i remissförslaget.

I bilaga 2 till denna remissammanställning förklaras vilka remissvar eller grupper av remissvar gett upphov till ändringar i remissförslaget, genom en tabell. Ändringar i form av kravförtydligande baserat på synpunkter ifrån remissvar redovisas dock inte i tabellen.

Bilaga 1 Nordisk sändlista

Danmark

AC, Akademikernes Centralorganisation
Aktive Forbrugere
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Arbejds miljørådgiverne
Branchearbejds miljøråd, Service og Tjenesteydelser
Center for Miljø, Københavns Kommune
COOP Danmark
Danmark Naturfredningsforening
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Erhverv
Dansk Indkøbs- og Logistikforum - DILF
Dansk Standard
Dansk Varefakta Nævn
Danske Regioner
DI
DLF Dansk Dagligvareleverandør Forening
DTU, Institut for planlægning, innovation og ledelse
DTU, Institut for planlægning, innovation og ledelse
Ejendomsfunktionærernes Fagforening
Eurofins Intecon Consultancy A/S
Finansministeriet
Forbrugerombudsmanden
Forbrugerrådet
3 F Arbejds miljøpolitisk team
Force Technology
Foreningen for Elektriske Husholdningsapparater, FEHA
Formand DMN, Nina Schiøtz
Frederiksberg Kommune
FTF, Funktionærer og Tjenestemænd
Genvindingsindustrien
Greenpeace Danmark
Grøn hverdag (sekretariatet)
Håndværksrådet
IKA
Institut for Produktudvikling IPU
Kemikalieinspektionen
Klima-, Energi- og bygningsministeriet
Energistyrelsen
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
LCA Center
LO, CO-industri
Maskinleverandørerne
Matas

Mediator
Miljøbevægelsen NOAH
Miljøstyrelsen
Ministeriet for Forskning, innovation og videregående uddannelser
Plastindustrien i Danmark
Skatteministeriet
Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S
Teknologisk Institut
Veltek, VVS og El-tekniske leverandørers brancheforening
Økologisk Råd
Økonomi- og erhvervsministeriet
Novozymes
Novozymes
Novozymes
Astma Allergi Danmark
Schytt Safety
ABC Mokka
AromaCoffe
Balleby jensen
Bentax
CoffeZone
Frellsen kaffe
Kaffemøllen
Meny kaffe
Merrild professional
Wittenborg
Maas international
Peter Larsen Kaffe
Selecta Dk
Eden Springs A/S
Horesta
DAFA

Finland

Työtehoseura TTS
Crema
Eden Spring
Hansel Oy
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy
Cafendor
Greenpeace Suomi
Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
Kuluttajat-Konsumenterna
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Monilaite-Thomeko Oy
WWF Suomi

Reilun kaupan edistämisyhdistys ry
Miele
Motoral
Metos
Marthaförbundet rf
Finlandia Hotels
Paulig Professionals (incl. Vendor)
Scandic Hotels Finland
Suomen Kaupan liitto
Suomen Ympäristökeskus SYKE
Ympäristöministeriö
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kuluttajatutkimuskeskus
Suomen Kuntaliitto ry
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Oy Selecta Ab
Kahvikaveri
Best Western Hotels Finland
Jyväskylän Kaupunki
Ammattikeittiöosaajat Ry
Sokos Hotels
Marttaliitto ry
Ekocentria
Natur och miljö rf
Novacafi
Restel Group / hotels, restaurants
Coffeepace Oy (Dieta)
Teknologiateollisuus ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Electrolux
Cafe Break
Luonto-Liitto ry
Maan Ystävät ry
Suomen Yrittäjät
Pelican Rouge (Autobar)
Ympäristöjohtamisen yhdistys YJY
Yleinen Teollisuusliitto ry
Miljömärkningsnämnden i Finland 2015-2017
Motiva Oy

Norge

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Bellona
Bioforsk
Dagligvare Leverandørenes Forening
Dagligvarehandelens Miljøforum
Den norske emballasjeforening

Direktoratet for arbeidstilsynet
Enova SF
EPD Norge
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
GenØk - Senter for biosikkerhet
Grønn Hverdag
Grønt Punkt
Havforskningsinstituttet
Helsedirektoratet
Hovedorganisasjonen Virke
Initiativ for etisk handel
Innovasjon Norge
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kommunenes Sentralforbund
Konkurransetilsynet
Landbruks- og matdepartementet
Landsorganisasjonen
Miljøagentene
Miljødirektoratet
Natur og Ungdom
Norges Astma- og Allergiforbund
Norges Kvinne- og Familieforbund
Norges Miljøvernforbund
Norges Naturvernforbund
Norsk Forening mot støy
Norsk institutt for luftforskning
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for vannforskning
Norsk polarinstitutt
Norsk Vann
Nærings- og fiskeridepartementet
Næringslivets Hovedorganisasjon
Olje- og energidepartementet
PlasticsEurope
Plastindustriforbundet
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold
Sintef
Standard Norge
Statens institutt for forbruksforskning
Stiftelsen Miljøfyrtårn
WWF
Zero
Bransjeforeningen for Storkjøkkenleverandører (BFSN)
Bonamat Norge AS
Kaffebryggergruppen
Chaqwa, Coca-Cola Enterprises Norge AS
Office/WILFA

House of coffee /COFFICE
Primulator
Kaffeknappen

Sverige

Kemisk-Tekniska Leverantörsförbundet
Naturskyddsföreningen Bra Miljöval
Naturskyddsföreningen
Skogsindustrierna
Astma- och allergiförbundet
SIS-Swedish Standards Institute
Världsnaturfonden WWF
SMP Svensk Maskinprovning AB
Folkhälsomyndigheten
STIFTELSEN GREENPEACE SWEDEN
Forest Stewardship Council Sweden
PEFC
KRAV ek för
Sveriges kommuner och landsting
Kemikalieinspektionen
Konsumentverket
Statens Energimyndighet
Naturvårdsverket
Boverket
Svenskt Näringsliv
Konkurrensverket
Astma- och allergiförbundet
Avfall Sverige
IVL Svenska miljöinstitutet
Kommerskollegium
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB
Svensk Dagligvaruhandel
Svenskt Vatten AB/Swedish Water & Wastewater Association
Sveriges Konsumenter
Världsnaturfonden WWF
TCO Development
LRF Lantbrukarnas Riksförbund
Arbetsmiljöverket
Avfall Sverige
Institutet för miljömedicin
IIH Branschföreningen för Institutionell och Industriell Hygien
BEANS
SELECTA SV
Nestlé Nordic
Jede
Zanussi
CocaCola Chaqwa
Vending.se Branschorg
EVA, European Vending Association

HKI Industrial Association for House, Heating and Kitchen - HKI Cert Commercial
Cater Equipment
Crem International AB
Bonamat
Jura Sweden AB
DukeDeJong
Callimari
Bianchi Vending S.p.A.
WMF (Hermelin Handels AB)
Wittenborg Necta
Spengler
Egro, Rancilio
Thermoplan
Animo
Melitta
Kaffekompaniet
KaffeKnappen
Job Meal AB
Smiling Faces
Rain forest Alliance
UTZ
Fair Trade
Fair trade center
HP
Ostnor
Swerea KIMAB
Tebab
Scandic Hotell, inköp - konferens
We Effect

Island

Isländska miljömärkningsnämnden
Selecta/Innes
Kaffitár
Te og kaffi
Hressing (fyrirtækjaþjónusta ölgerðarinnar)

Bilaga 2   Sammanställning ändrade krav efter remiss

Krav	Remissinstans	Remisskommentar(er)	Ändring/justering & motivering till varför
O1	Bergfald miljørådgivere, NO	Synpunkterna i remisskommentaren handlade dels om att den Svanenmärkta tjänsten behöver vara så utformad slutanvändaren underlättas att få önskad dryck, att maskinen informerar när den behöver påfyllnad av förbrukningslivsmedel samt att det finns incitament för användaren att återanvända en kopp istället för användning av förbrukningsartiklar av engångstyp.	Nordisk Miljömärkning tackar för synpunkter och är enig om att användningsfasen av kaffemaskinen är en viktig parameter i en kaffetjänst. Med stöd av kommentarerna väljer Nordisk Miljömärkning att komplettera kravet på skriftliga instruktioner (O1) med en rekommendation för korrekt avfallshantering av förbrukningsvaror under kaffetjänstens användning samt med rekommendationer om hur och var man bör placera koppen/kannan för att undvika större miljöbelastningen genom spill och onödig resursförbrukning.
	Smiling Faces AB	Synpunkten i remisskommentaren handlar om att instruktioner till kunden/användaren av kaffetjänsten behövs med direktiv för avfallshantering av förbrukningsvaror, förpackningar och kaffesump.	
O8	Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528	Synpunkterna i remisskommentaren handlade om att förnybara bränslen inte kan köpas i alla delar av Finland samt att tyngre bilar inte finns i flexifuelmodeller på den finska marknaden.	Baserat på remisskommentaren och baserat på en egen undersökning efter remissen konkluderar Nordisk Miljömärkning att kravet var för strängt satt i remissförslaget och justerar därför kravet till att gälla 2 av 5 nya inköpta bilar skall kunna drivas på förnybara bränslen.
O10	European Vending Association, (EVA)	The comment pointed out that feasible criteria are needed as small operators not so often are knowledgeable about the chemical substances their cleaning products contain and lack chemical expertise	Based on this review comment and also an internal one, Nordic Ecolabelling concludes that there is a need to adjust the requirement in order to make it more easily verifiable. The requirement is now harmonized with the criteria for Hotel, Restaurants and Conferences.

O11	EVA	The comment focused on the difficulty/impossibility of larger machines (above OCS category of 5L/24 h) to be able to achieve the requirement set on $\leq 140 \text{Wh/L}$.	<p>This requirement was one of two which was identified prior to the hearing/consultation period as being of special need of comment.</p> <p>It is clear that a uniform energy limit value is not recommendable for either machines obliged for testing according to EVA-EMP Protocol or the DIN-standard.</p> <p>The Nordic Ecolabel therefore adjusts the requirement in such a way that machines larger than OCS category ($>5\text{L}/24$) need to qualify to $\leq 190 \text{Wh/L}$ and that machines $<5\text{L}/24$ need to qualify to $\leq 140 \text{Wh/L}$.</p> <p>Moreover, machines that are in an integral part of a machine only need to be tested once according to the DIN-standard. Also, traditional espresso machines will be categorized as bulk brewers in the product group definition whilst awaiting more standardized energy measuring methods for these machines. Therefore, the share of an operator's coffee machines, not within the scope of energy measurement testing, can be included in the Nordic Ecolabel services up to 30% of the set of coffee machines (raised from 20% in the hearing proposal).</p>
	German Association of Catering Equipment, (HKI)	<p>Comments focused on the difficulty/impossibility of larger machines (above 80 cups/day capacity) to be able to achieve the requirement set on $\leq 1,0 \text{kWh/day}$.</p> <p>Also HKI pointed out the requirement structure for machines in an integral system with fridges. The requirement was steering these machines in additional testing cost.</p>	
	Association of Manufacture for Espresso Coffee Machines, (UCIMAC)	Comment from UCIMAC pointed out that traditional espresso machines are out of the scope of the DIN 18873-2 and the EVA-EMP Protocol. And that UCIMAC is working on several projects on the energy efficiency of those machines.	
O12	Gustav Paulig Oy Ab	Synpunkten handlade om att energikravet inte kan vara utformade så att den kräver en avstängning	<p>The Nordic Ecolabelling understands the hygienic difficulty in putting the machine in a complete shutdown mode. The requirement is therefore adjusted so that the machine during the office is unattended, is switched to an energy saving mode.</p>
	Synpunkter från remissmöte i Finland 20150528	Synpunkten handlade om att vattentemperaturen måste vara minst 70 grader (minimum 60) som ej får understigas	
	EVA	The comment highlighted that a complete shutdown of the machine in out of office hours might prove difficult to attain, due to consumer reactive and programmability problems but also interference with hygiene and safety standards.	

O13	EVA	<p>EVA points out that industry has made large concessions in order to self-regulate on the matter of lead migration to food materials. EVA points out that lead-containing components correctly coated do not pose any risk for migration of lead to the end product.</p> <p>EVA believes it makes more sense to regulate on the amount of lead that can be found in the final product than to ban all lead-holding components. Accepted limit for migration of lead according to DIN SPEC 10537 is set at 0,01 mg/kg from 2017 onwards.</p>	<p>The requirement concerning excluded substances in the coffee machine components in contact with food was one of two requirements identified as in special need for comment.</p> <p>The review process clearly shows that for the case of lead, regulation through migration is a much more feasible alternative rather than prohibition of lead as a substance.</p> <p>The Nordic Ecolabelling chooses therefore readjust the requirement for lead so that lead is regulated through migration testing using the DIN SPEC 10537 or EN 16889 standard, however with a tougher migration limit value. Instead of the standards referred value of $\leq 10 \mu\text{g lead/L water}$, the Nordic Ecolabelling chooses to set $\leq 5 \mu\text{g lead/L water}$ in its criteria.</p> <p>Also the Nordic Ecolabelling finds it reasonable, as in other of its criteria documents, to include nanoparticles, such as nanosilver, in the list of excluded substances in the coffee machine components in contact with food.</p>
	HKI	<p>HKI explains that many European regulations are already addressing health and hygiene-related issues and should be considered as sufficient requirements to ensure an EU internal market and fair competition.</p> <p>HKI points out that fluorine compounds (such as PTFE or PVDF) should be exempted from the list of excluded substances in the coffee machines components in contact with food. HKI also points out that lead is found in “lead-free” components.</p>	
	UCIMAC	<p>UCIMAC mean that lead and nickel should be exempted from the requirement in the list of excluded substances and instead be regulated through lead migration using EN 16889 “Food hygiene – Production and dispense of hot beverages from hot beverage appliances – Hygiene requirements, migration test” and its migration limit $\leq 0,01 \text{ mg/Kg}$.</p> <p>As a justification for the migration level, UCIMAC refers to the European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare of the Council of Europe (EDQM) that concludes that the specific release limit (SRL) not be above 0,01 mg/Kg given leads adverse health effects.</p>	
	Insitutet för Miljömedicin (IMM)	<p>IMM poängterar att nanomaterial ökar snabbt inom många områden. Kunskap om såväl förekomst som risker för hälsa och miljö saknas. IMM menar vidare att silvernanopartiklar finns med i kravlistan för kemikalier i bruksfasen och även övervägas vad gäller kravprofilen för kaffemaskinens komponenter.</p>	